

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет документальних комунікацій та менеджменту
Кафедра бібліотекознавства і бібліографії

*Звітна наукова конференція викладачів,
аспірантів, співробітників і студентів
РДГУ*

21—22 лютого 2012 р.

*Секція «Актуальні проблеми
бібліотекознавства і бібліографії»*

УДК 02
ББК 78
З–42

Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 21—22 лют. 2012 р. Секція «Актуальні проблеми бібліотекознавства і бібліографії» / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. — Рівне : РДГУ, 2012. — 52 с.

Збірник складений на основі матеріалів секції наукової конференції, проведеної кафедрою бібліотекознавства і бібліографії Рівненського державного гуманітарного університету. До нього увійшли тексти і тези доповідей, в яких розглядаються актуальні питання книгознавства, бібліотекознавства і бібліографії в Україні.

Редакційна колегія:

ЖУК В. М. — відповідальний редактор

Члени редколегії:

ШВЕЦОВА Г. М., ТРАЧУК Л. Ф., МІЛЯСЕВИЧ І. В.

Рекомендовано до друку методичною секцією Ради факультету ДКМ
Рівненського державного гуманітарного університету,
протокол № 2 від 10 вересня 2012 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2012

ОСОБЛИВОСТІ БІБЛІОТЕЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В БІБЛІОТЕКАХ ВНЗ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ БІБЛІОТЕЧНОГО ПРАЦІВНИКА ЯК СКЛАДОВА ІМІДЖУ БІБЛІОТЕКИ

Особливістю бібліотеки ВНЗ є взаємозв'язок із системою вищої освіти. Основними її типологічними ознаками є безпосередня включеність до інфраструктури і системи комунікації ВНЗ, а відповідність бібліотечного сервісу інформаційним потребам користувачів (науково-педагогічних працівників, студентів та аспірантів) — одне з найважливіших функціональних завдань бібліотеки.

Складність і багатоаспектність інформаційних потреб користувачів зумовлює необхідність розроблення і реалізацію ефективної стратегії трансформації бібліотеки вищого навчального закладу.

Теорія управління бібліотекою — це система довгострокових цілей і поточних завдань, а також комплекс дій і розподіл матеріальних, кадрових та інформаційних ресурсів, необхідних для досягнення мети. Для розроблення стратегії необхідно моделювати ситуацію, виявляти необхідність змін, планувати та реалізовувати ці зміни [1, с. 23].

Радикальні зміни в суспільно-економічному житті країни вимагає змін принципів управління бібліотечною справою. Саме тоді почалось формування концепції бібліотечного менеджменту. Сучасний менеджмент бібліотеки ВНЗ функціонує у таких трьох головних напрямках: стратегічний менеджмент, управління персоналом, соціально-етичний маркетинг.

Особливе місце займають принципи стратегічного управління бібліотекою. Під стратегічним управлінням бібліотеки ВНЗ розуміється керівництво підрозділом, при якому основою є людський потенціал, а діяльність орієнтована на задоволення запитів користувачів та гнучку політику, яка реагує на будь-які зміни зовнішнього середовища [5; с. 66].

Для успішного здійснення стратегічного менеджменту потрібен розвиток відповідного мислення співробітників бібліотеки і особливо у бібліотечних менеджерів. Вимагається постійне підвищення кваліфікації бібліотечних керівників усіх рівнів. Причому підвищення рівня знань може відбуватись як в середині, так і поза межами університету.

Однією з головних проблем бібліотечного менеджменту є впровадження інновацій. Інноватика — це визначальний фактор іміджу бібліотеки. Залежність рівня роботи бібліотеки від нових ідей співробітників очевидна. Відсутність таких ідей — показник неблагополуччя колективу. Наявність творчих новацій, особливо серед менеджерів, стає головним критерієм оцінки роботи бібліотеки ВНЗ. Під бібліотечною інновацією ми розуміємо будь-яку оригінальну, креативну ідею працівника, реалізація якої в сукупності з іншими факторами забезпечує розвиток професіоналізму.

Імідж бібліотеки в значній мірі залежить від індивідуальних якостей працюючого професіонала. Але не менш важливо створення комфортного

соціокультурного клімату або відповідної організаційної культури. У науковій бібліотеці РДГУ був проведений „Тиждень інноваційних проєктів”, у якому прийняли участь працівники всіх структурних підрозділів. Керівництво нашої бібліотеки заохочує ініціативність працівників, залучає їх до обговорення перспективних питань.

Професійний бібліотекар повинен показати не тільки конкретні функціональні якості, але й здатність проявляти ініціативу і самостійність.

Усе різноманіття бібліотечних інновацій ми розглядаємо в декількох аспектах:

— технологічному, орієнтованому на впровадження нових інформаційних технологій при формуванні документно-ресурсної бази наукової бібліотеки і системи бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів;

— функціонально-змістовному, націленому на розширення змістовного діапазону діяльності бібліотеки як інформаційного, культурного і освітнього закладу;

— комунікативно-соціальному, пов'язаному з роллю й місцем бібліотеки в житті університету.

Другим напрямом сучасного менеджменту бібліотеки ВНЗ є управління персоналом. Визнано, що персонал є основним ресурсом будь-якої організації, її головним багатством, що визначає успіх її діяльності. У зв'язку з цим, основу концепції управління персоналом у даний час складають зростаюча роль особи кожного співробітника, знання його мотиваційних установок, уміння їх формувати і направляти відповідно до завдань, які стоять перед бібліотекою.

Третій напрям сучасного менеджменту бібліотеки ВНЗ — соціально-етичний маркетинг. До середини 90-х років відбулося переосмислення ролі маркетингу як надзвичайно ефективною для сучасної бібліотеки концепції управління, що надає можливість адаптувати бібліотечну діяльність до складних явищ навколишнього середовища [6, с. 5].

Іміджу бібліотеки РДГУ сприяють нові інформаційні технології, із впровадженням яких здійснюється стратегія переходу від традиційної книгозбірні до динамічного центру інформації. Електронні технології дозволяють комплексно підходити до розв'язання інформаційних завдань, у результаті чого користувач одержує повний комплект різноманітних інформаційних матеріалів.

Бібліотека реалізувала новий ступінь інформації – відкритість власних електронних ресурсів. У 2010 році почав функціонувати веб-сайт наукової бібліотеки РДГУ (www.nlibrary-rdgu.rv.ua), що розроблений і підтримується фахівцями бібліотеки. Веб-сайт — важливий елемент іміджу бібліотеки. Це крок до створення її віртуального образу. Отже, використання новітніх інформаційних технологій — це питання соціального статусу і іміджу бібліотеки.

Імідж бібліотечного працівника — це складова іміджу бібліотеки. У створенні позитивного іміджу бібліотекаря важливу роль відіграє низка зовнішніх та внутрішніх факторів.

До зовнішніх факторів можна віднести:

- рекламну діяльність;
- соціологічні дослідження, роботу з користувачами;
- вигляд та внутрішню комфортність приміщення, естетику інтер'єру, привабливий вигляд співробітників тощо.

До внутрішніх факторів належать:

- професіоналізм;
- чуття єдиної команди колективу бібліотеки;
- усунення конфліктних моментів у спілкуванні;
- покращення умов праці бібліотекарів;
- підвищення активності та визначення особистої позиції бібліотекаря.

Наявність молодих, перспективних спеціалістів є вагомим фактором нової якості праці в бібліотеці, забезпечення її конкурентоспроможності, формування її іміджу. Сучасний бібліотечний працівник повинен знати, навчати, і бути носієм не тільки традиційної бібліотечно-бібліографічної культури, а й володіти сукупністю інформаційних знань, навичками інформаційних технологій, спеціальними психолого-педагогічними знаннями.

Нове інформаційне середовище зумовлює суттєві зміни в діяльності бібліотечних працівників і виявляє нові тенденції в їхньому підході до професії. Цьому повинні сприяти система безперервної освіти (підготовка та перепідготовка кадрів, підвищення професійного рівня, управлінська підготовка); навчальні інноваційні тренінги та самоосвіта фахівців бібліотечної справи; участь у науково-практичних конференціях, семінарах.

Сьогодні бібліотекарі вищів повинні бути не просто професіоналами у традиційному розумінні, а також інформаційними менеджерами, допомагати користувачам бібліотеки, супроводжувати їх на всіх етапах навчальної та наукової діяльності. Їм необхідно бути професіоналами, що здатні грамотно здійснювати пошук, створювати власний інформаційний продукт і гідно представляти ВНЗ у інформаційному просторі.

Радикальні зміни, що постійно відбуваються в науковій бібліотеці РДГУ, дають можливість змінювати пріоритети її діяльності. До традиційних завдань збереження та примноження книжкових зібрань додалися функції властиві й інформаційним центрам.

Список літератури

1. Апшай Н. Стратегічні засади розвитку бібліотек вищих навчальних закладів в умовах інформатизації / Н. Апшай // Вісн. Кн. палати. — 2004. — № 6. — С. 23—25.
2. Бабій Л. Роль творчого потенціалу молодих спеціалістів у формуванні гідного іміджу бібліотеки / Л. Бабій // Бібл. планета. — 2010. — № 3. — С. 32—33.

3. Коптяева М. В. Принципы менеджмента качества современной библиотеки: процессный подход / М. В. Коптяева // Науч. и техн. б-ки. — 2009. — № 2. — С. 27—35.
4. Костирко Т. Бібліотечна іміджологія як професійна інновація / Т. Костирко // Вісн. Кн. палати. — 2011. — № 2. — С. 22—23.
5. Маркова В. Н. Диагностика управленческих навыков библиотечных менеджеров / В. Н. Маркова, Е. А. Чернышева // Науч. и техн. б-ки. — 2005. — № 8. — С. 66—73.
6. Тарабрін О. Є. Напрями розвитку сучасного менеджменту в інформаційно-бібліотечній діяльності / О. Є. Тарабрін // Науково-технічна інформація. — 2007. — № 4. — С. 3—5.

УДК 025.34+025.34:004

Коломієць Ніна, Печончик Богдана

ЕЛЕКТРОННИЙ ТА ТРАДИЦІЙНИЙ КАТАЛОГИ БІБЛІОТЕКИ ВНЗ: ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Бібліотека вищого навчального закладу поступово трансформується в сучасну інформаційно-аналітичну установу, шляхом впровадження новітніх інформаційних технологій, які базуються на використанні автоматизованих технологій та засобів автоматизації бібліотечно-бібліографічних процесів.

Акцентуючи увагу на впровадженні нових інформаційних технологій, слід підкреслити важливість роботи автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи „УФД/Бібліотека”, що успішно використовується в науковій бібліотеці РДГУ з 2002 року.

З придбанням цієї програми розпочалося створення електронного каталогу (ЕК), який став невід’ємною частиною роботи бібліотеки. Він є важливим елементом відкритого інформаційного доступу до фондів бібліотеки. ЕК поєднує в собі функції абеткового, систематичного та інших каталогів і картотек бібліотеки; універсальний за змістом; передбачає реалізацію багатоаспектного пошуку інформації. Електронний каталог є одним із найважливіших бібліотечних ресурсів, який набуває особливої цінності тому, що знаходиться у Всесвітній мережі, що дозволяє забезпечити цілодобовий доступ до відомостей про бібліотечний фонд. На сьогодні єдина база даних ЕК нараховує понад 155 000 одиниць назв. Матеріали умовно відокремлених віртуальних баз даних об’єднані за певною ознакою: книги, брошури, навчально-методичні посібники, електронні ресурси, автореферати дисертацій, періодичні видання. Слід відзначити, що паралельно з електронним каталогом, виставленим на сайті наукової бібліотеки (www.nlibrary-rdgu.rv.ua), читачі успішно використовують традиційні каталоги і картотеки. Адже поки що тільки вони можуть задовольнити різноманітні інформаційні запити користувачів у повному обсязі тому, що при створенні ЕК, крім внесення бібліографічних записів на нові надходження, виникає проблема пов’язана з ретроспективною конверсією (переводом традиційних карткових каталогів в цифрову форму), що є однією

ЗМІСТ

Підсекція:

Сучасні проблеми теорії і практики книжкової та бібліотечної справи і бібліографії

Швецова-Водка Галина

Навчання студентів спеціальності „Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія” оволодінню системою книгознавчих знань

Жук Вікторія

Вивчення основ архівної справи майбутніми фахівцями спеціальності „Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія” в гуманітарному університеті

Шатрова Марина

Бібліополістика — дисципліна книгознавчого циклу

Остапчук Юлія

Функції соціальних комунікацій в концепціях різних авторів

Грогуль Олена

Бібліотечні інформаційні продукти і послуги

Ковальчук Юлія

Організація квестів у бібліотеці (з досвіду Рівненської державної обласної бібліотеки)

Олейніченко Наталія

Особливості створення бібліотечного веб-сайту (на прикладі веб-сайту Уманської міської централізованої системи бібліотек)

Грипич Світлана

Наукова діяльність бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету в умовах модернізації освіти України

Семенюк Галина

Науково-методичне забезпечення як один із чинників удосконалення діяльності бібліотек ВНЗ (з досвіду роботи Наукової бібліотеки РДГУ)

Поліщук Світлана

Особливості бібліотечного менеджменту в бібліотеках ВНЗ та професійний імідж бібліотечного працівника як складова іміджу бібліотеки

Коломієць Ніна, Печончик Богдана

Електронний та традиційний каталоги бібліотеки ВНЗ: питання взаємодії в умовах інформаційного суспільства

Луцишина Тетяна

Інформаційні ресурси університетської бібліотеки в контексті інформаційного забезпечення навчального процесу

Романуха Зоя

Інформаційно-бібліографічне забезпечення самостійної роботи студентів

Підсекція:

***Історія вітчизняної книги,
бібліотечної справи та бібліографії***

Кашуба Христина

Історія бібліотеки с. Заводське (Буського району Львівської області)

Вільчик Анжела

Історія і сучасний стан Стеблівської сільської бібліотеки (Здолбунівського району Рівненської області)

Трохимчук Галина, Жук Вікторія

З історії сільської бібліотеки (с. Грушівка Березнівського району Рівненської області)

Якульська Ганна

Історія та сучасний стан бібліотеки с. Смідин (Старовижівського району Волинської області)

Дяківнич Наталія

З історії Заставнівської районної бібліотеки для дітей (Чернівецької області)

Косюк Оксана

Історія та сучасний стан Луцької міської центральної бібліотеки для дітей

Журавель Ольга

Історія Центральної районної бібліотеки м. Ковеля Волинської області

Мазуренко Галина

Розвиток Центральної районної бібліотеки м. Козятини Вінницької області на початку ХХІ ст.

Цироніна Ганна

З історії діяльності відділу обробки документів та організації каталогів
Чернівецької ОУНБ ім. М. Івасюка

Наукове видання

**Звітна наукова конференція викладачів,
аспірантів, співробітників і студентів РДГУ,**

2012 р.

Секція

«Актуальні проблеми бібліотекознавства і бібліографії»

Редакційна колегія:

Жук В. М. — відповідальний редактор

Члени редколегії:

Швецова Г. М., Міляевич І. В., Трачук Л. Ф.

Відповідальний за випуск:

Жук В. М.

Підписано до друку 10.09.2012

Формат 60x84/16

Умов. др. арк. 4,7. Тираж 100 прим.

Редакційно-видавничий відділ

Рівненського державного гуманітарного університету

33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12